

Hommels overwinteren niet

Eén van de meest voorkomende hommelsorten in Nederland is wel de aardhommel (*Bombus terrestris*), een zeer vriendelijke bijensoort. Het is een groot en stevig behaard insect. Kenmerkend voor deze hommel is de gele band achter de kop. Het heeft een tweede gele band op de tweede rugplaat. De achterlijfspunt is wit.

De aardhommel.

Foto Albert Schouten Bonhoeffer College.

Hommels zijn zo leuk, het lijken wel rondvliegende bolletjes wol. Ze zorgen voor de noodzakelijke bestuiving van al onze gewassen. Zonder insecten geen bloemen. Op het plaatje zie je een kartonnen kunsthommelnest. Vaak zijn nesten gemaakt in oude muizennesten of mollengangen. Soms wel tot 1,5 meter diep onder de grond. In het veenweidegebied van de Zaanstreek zal dit niet vaak voorkomen.

Aardhommels hebben naar verhouding een vrij korte tong. Bloemen waar de nectar diep in de bloem

verscholen zit, worden dan ook niet door ze bezocht. Hommels hebben wel scharen waarmee ze de bloem bij grote honger kunnen openknippen. Zo kunnen toch bij het stuifmeel komen.

Het hommelvek is eenjarig. Als er in het najaar nachtvorst optreedt, zullen de meeste hommels dat niet overleven. Alleen de nieuwe koningin heeft zich vol gegeten en zoekt een veilig holletje voor de winter. Zo kan in de lente het hele verhaal weer opnieuw beginnen.

Behaarde brommers, vliegende kachtjes

De eerste hommels komen in deze tijd tevoorschijn. Het zijn prachtig uitzierende insecten. Ze zoemen vaak heel hard. Dit zijn de koninginnen. De koningin paart met slechts één mannelijke aardhommel. Wonderlijk genoeg hebben ze het niet koud, want ze houden zichzelf warm net als wij mensen. Ze hebben een temperatuur van wel 30 graden. Door hun

vliegspiieren te laten trillen, wekken ze hun eigen warmte op en bovendien hebben ze een lekkere warme bontjas aan. Ze beginnen al vroeg in het voorjaar bloemen te bestuiven als andere insecten het nog veel te koud vinden.

Hommels kenmerken zich door een hoog werktempo. Ze bezoeken bijvoorbeeld per minuut twee keer zoveel bloemen als honingbijen. Ze zijn vanwege hun grootte in staat relatief zware lasten te dragen, waardoor ze langdurige foerageervluchten kunnen maken. Bovendien zorgt hun relatieve grootte ervoor dat ze vaak beter in contact komen met meeldraden en stampers. Bij kleinere insecten is dit vaak niet het geval. Hommels stellen relatief geringe eisen aan de omstandigheden waaronder ze in actie komen. Ze zijn al actief bij relatief lage temperaturen (rond 10 °C) en een lage lichtintensiteit, en laten zich zelfs door sterke wind en een zachte regen niet weerhouden.

In 1987 werd bekend dat hommels een prima alternatief zijn voor de handmatige bestuiving van bijvoorbeeld tomaten. Veel telers zijn toen direct begonnen met het inzetten van aardhommels. Inmiddels worden ze wereldwijd gebruikt voor de bestuiving.

In het verre Australië heb ik vorig jaar geen enkele hommel gezien en dat klopt. In dit werelddeel leven geen hommels. In Nieuw-Zeeland zijn hommels in de 19e eeuw met succes geïmporteerd uit Engeland.

Kom in de Kas

Van 7 april t/m 8 april zijn weer open dagen van de Nederlandse glastuinbouw, zoals in Assendelft. Kom in de Kas vindt alweer voor de 41e keer plaats. Het is een aanrader om eens gratis een kijkje nemen in een van de ruim 200 kassen, verspreid over heel Nederland.

Vorig voorjaar hadden we tijdens ons bezoek in april het geluk twee dozen met honderden aardhommels te ontvangen. Joke en ik gingen bij het scheiden van de markt met elk een doos zoemende hommels, achter op de fiets naar huis. Gelukkig nam de voorlichter de tijd om ons degelijk voor te lichten en hij gaf ons de verzekering dat het voor onze burens geen problemen zou veroorzaken. Het bleken inderdaad goedzakken te zijn. Ze hebben een goede bijdrage geleverd aan onze soortenrijke bloementuin.

Hommelnest van karton in onze achtertuin.

Moet wel droog onder een afdak staan.